

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO

LOPŠELYJE-DARŽELYJE „GINTARĖLIS“ TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Gintarėlis“ Smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių ir smurto stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, ugdymuisi palankią aplinką lopšelyje-darželyje, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas, darbuotojas iš kurio yra tyčiojamas.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi.

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS PATYČIŲ IR SMURTO STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi įstaigos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, pedagogai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių ir smurto prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, sudarantys patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę (toliau – Vykdyto grupė). Lopšelio-darželio vadovas Vykdyto grupės nariais paskiria 3 ar daugiau Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias ir smurtą analizės duomenimis, rengia patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojui ugdymui dėl patyčių ir smurto prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių ir smurto prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl mokyklos Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

10. Pedagogai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias ir smurtą, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus lopšelyje-darželyje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis ir smurtu.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias ir smurtą – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

11.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi elgesio taisykles;

11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar įstaigos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

11.4. informuoja grupės auklėtoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias bei smurtą;

11.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vykdyto grupės narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias ar smurtą, kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1).

12. Grupės auklėtoja gavusi informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias bei smurtą:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių ir smurto atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių ar smurto dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių ir smurto situacijos stebėseną.

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1); ją perduoda Vykdyto grupės ar Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar pedagogui;

13. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas) formą registruoja Patyčių ir smurto registracijos žurnale.

13.1. nesibaigus patyčių ir smurto situacijai, imasi spręsti patyčių ir smurto atvejį.

13.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vykdyto grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

14.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. Lopšelio-darželio bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

15.1. lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamą patyčias ar smurtą arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

15.2. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS

SOCIALINIŲ IR EMOCINIŲ KOMPETENCIJŲ INTEGRACIJA

16. Socialinis emocinis ugdymas integruojamas į visą lopšelio-darželio gyvenimą:

16.1. į vaikų ugdymo turinį;

16.2. įgyvendinant prevencinę programą: „Zipio draugai“;

16.3. organizuojant prasmingas, bendruomeniškas, pilietiškas veiklas;

16.4. tobulinant įstaigos darbuotojų ir ugdytinių asmenines socialines ir emocines kompetencijas;

16.5. kuriant pozityvų įstaigos mikroklimatą.

V SKYRIUS

TĖVŲ ATSAKOMYBĖ

17. Bendrauti ir bendradarbiauti su lopšelio-darželio bendruomene.

18. Dalyvauti vaiko grupės gyvenime.

19. Padėti spręsti vaikų problemas.

20. Teikti pasiūlymus dėl saugesnės lopšelio-darželio aplinkos kūrimo.

VI SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

21. Lopšelis-darželis, spręsdamas patyčių ir smurto atvejus įstaigoje, bendradarbiauja su įvairiomis organizacijomis bei institucijomis:

21.1. Pedagogine - psichologine tarnyba (tarnyba gali praveisti papildomus mokymus pedagogams, kaip reikėtų dirbti smurto atveju);

21.2. policijos komisariatu (sutarti, kad patruliai dažniau prižiūrėtų įstaigos teritoriją, kad policijos pareigūnai reguliariai vykdytų įvairias prevencines veiklas);

21.3. Vaiko teisių apsaugos tarnyba prie Šiaulių miesto savivaldybės (smurto atveju įstaiga privalo pranešti VTAT apie nukentėjusius vaikus);

21.4. nevyriausybinėmis organizacijomis;

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

23. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė mokinių, jų tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją lopšelyje-darželyje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Šiaulių lopšelis-darželis „Gintarėlis“

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios (vieta):	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinė: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Žodinė: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Kibernetinė: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, pareigos:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, pareigos:	
Vaiko/ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį, trumpas faktais pagrįstas įvykio aprašymas:

--

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GINTARĖLIS“
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS ALGORITMAS**

